ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਦਾ ਰੰਗਮੰਚ ਸੰਸਾਰ

ਸੰਪਾਦਕ

ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ

Jagdish Sachdeva Da Rangmanch Sansar

Ed. by
Dr. Naresh Kumar
Post Graduation
Punjabi Department
Baring Union Christian College Batala
Mob. 9878889269
E-mail : nareshaman2002@yahoo.co.in

Published by
RAVI SAHIT PARKASHAN
11, GNDU Shopping Complex
P.O. Khalsa College, G. T. Road, AMRITSAR.

ISBN : 978-81-943116-6-9

© ਸਭ ਹੱਕ ਲੇਖਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ
ਸੰਨ : 2020

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਸ਼ਾਪ ਨੰ: 11, ਗੁ. ਨਾ. ਦੇ. ਯੂ. ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕੰਪਲੈਕਸ,
ਡਾਕ ਘਰ : ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ - 143 002
(ਮੋ:) 094175-48132

ਛਾਪਕ :
ਡੀ. ਕੇ. ਫਾਈਨ ਆਰਟ ਪ੍ਰੈਸ, ਦਿੱਲੀ

ਤਤਕਰਾ

	ਭੂਮਿਕਾ : ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	7
1.	ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ / **ਸਾਵੀ** : ਨਾਰੀ ਦੇ ਤਨਾਉ ਤੇ ਪੀੜਾ ਦੀ ਗਾਥਾ	9
2.	ਆਤਮਜੀਤ / **ਸਾਵੀ** : ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਾਟਕ	19
3.	ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ / **ਸਾਵੀ** : ਕਾਮਨਾ ਤੇ ਕਪਟ ਦੀ ਦੋਧਰੁੱਵਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ	28
4.	ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ / ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਦੀਆਂ ਰੰਗਮੰਚ ਪੈੜਾਂ	31
5.	ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ / **ਸ਼ੂਗਰ ਫ਼੍ਰੀ** : ਨਾਟਕੀ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਜੁਗਤਾਂ/ਪਿਰਤਾਂ	33
6.	ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਕੌਰ / **ਸਾਵੀ** : ਔਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਹੋਣੀ	41
7.	ਡਾ: ਮੇਘਾ ਸਲਵਾਨ / **ਸ਼ੌਕ ਅਵੱਲੇ** : ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦਾ ਕੌੜਾ ਸੱਚ	46
8.	ਡਾ. ਮਿੰਨੀ ਸਲਵਾਨ / **ਅਖਾੜਾ** : ਸ਼ੈਲੀਗਤ ਪਰਿਪੇਖ	51
9.	ਡਾ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ / **ਘੁੱਗੂ ਘੋੜੇ ਬੰਦੇ** : ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਨਾਟਕੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ	61
10.	ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ / **ਚੌਕ ਢੋਲੀਆਂ** : ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਦਵੰਦ	69
11.	ਡਾ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ / **ਵਣਜਾਰਾ** : ਇਕ ਸੰਵਾਦ	74
12.	ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ / **ਚੌਕ ਢੋਲੀਆਂ** ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ	83
13.	ਡਾ. ਪੂਜਾ / **ਅਖਾੜਾ** : ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖ	89
14.	ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੌਰ / **ਖੁਸਰੇ** ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਿਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਗਾਥਾ	94
15.	ਡਾ. ਸੈਮੂਅਲ ਗਿੱਲ / **ਪਰਦੇ** : ਸਮਾਜਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਚੇਤਨਾ	101
16.	ਪ੍ਰੋ. ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ / **ਸਾਵੀ** : ਨਾਰੀ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਗਾਥਾ	111
17.	ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ / **ਚੌਕ ਢੋਲੀਆਂ** : ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ	118
18.	ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ / ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ	129
19.	ਡਾ. ਜਗਵਿੰਦਰ ਜੋਧਾ / **ਘੁੱਗੂ ਘੋੜੇ ਬੰਦੇ** (ਦੋ ਨਾਟਕ)	140

ਮੈਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਸਾਖੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ੋਅ ਵੇਖੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਚੌਂਕ ਵੱਲੀਆਂ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਾਮਗਰੀ ਹਾਸ਼ੀਆ ਕ੍ਰਿਤ ਲੋਕ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਹੋਏ ਪੀੜ੍ਹਤ-ਸੰਤਾਪੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨਗਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਖੋਜਾਰਥੀ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਾਮਗਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਣਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਸਮਾਗਰੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਚਦਾ/ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਨਾਟਕ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖ਼ਾਸ ਤਵੱਜੋ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਪਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਰੋਤਿਆਂ/ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਆਕਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।

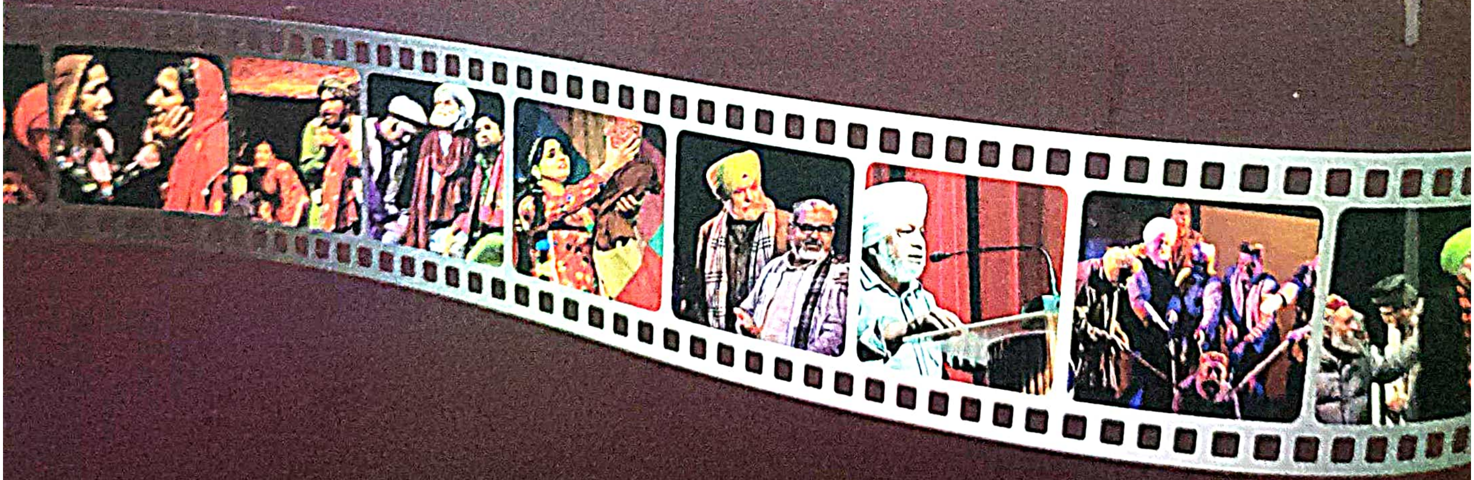

ISBN 81-943116-6-7

9788194311669

Rs. 250/-

ਰਸਪ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ - 143002
e-mail : ravisahitparkashan@yahoo.co.in